

JUAN SAN MARTIN, ARARTEKOA, ETA

Pizkunde garaiko bi mahai Ataunen

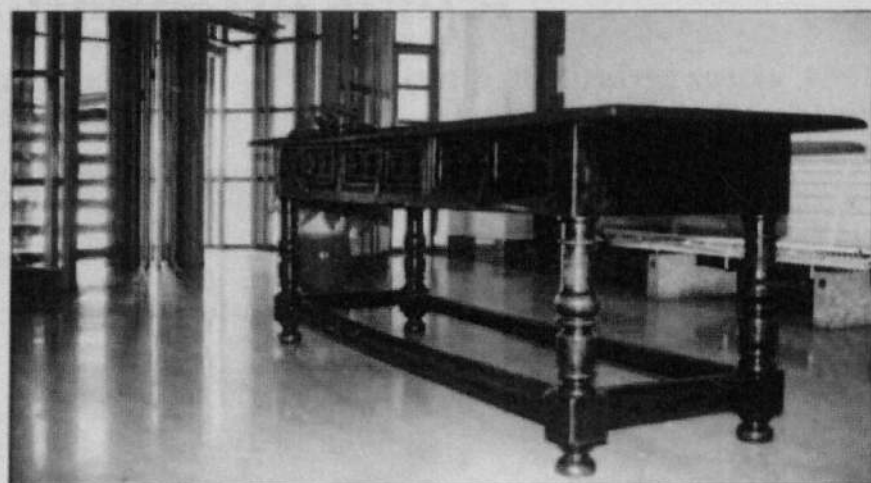
U ne honetan Euskal Herri gehienak zer bait badaki Ataungo mahai errenazentistek buruz. Guk ordea, zuzenean jakin nahi genuen Goierriko ondare bitxi honen berri. Aurkitu zuenarengana jo dugu, Juan San Martin Ararteko J. arengana, aurkikuntzaz gainera bi mahaien bereizkuntzen berri eman diezagun.

--San Martin jauna, kontu zaiguzu nola aurkitu zenituen.

--Inazio Auzmendi alkate zela, Arartekotzan nere ondoko den Jesus Mari Arteagak bere herkideagana jo zuen, J.M. Barandiaran ikastetxean zenbait berritze eta hobetze lortzeko laguntza eske. Hori zela eta, 92. urtean zehar bizpahiru aldiz joan ginen, eskola horren premiak hurbildik ezagutuz laguntzak lortzeko. Horietako batean, Inazio, Kontzeju berritua erakutsi nahi zigun eta berritze lanak nolakoak izan ziren jabetzeko ganbarea ere erakutsi zigun eta orduan konturatu nintzen han bazterturik zeuden bi mahaiak. Zalantzarik gabe, biak ziren pizkunde garaiko estilodunak.

--Baina zure ustez, estiloak beste gabe urteak ere adierazten ote ditu?

--Zehatz ez baina hurbildik bai. XVI mendearen erdialdetik aurrera XVIII

mende hasierara arte erabili zen Euskal Herrian. Arkitekturari adibiderik ugari dugu, baina ez hainbeste haltzari edo muebleetan. Hauek aldakor direnez, batzutan estilo berriagoen eraginez kentzen ziren, orain Ataunen bezala, eta beste batzutan saldu edo trukean eman. Azken batean, berrizaleatasunaren eraginez galdu dira holako altzariak; baina, hori nekez gertatzen zaie arkitekturen eraikuntzeri.

--Zer izan zen zure nahia, bi mahaiak aurkitzean?

--Lehen lehenik, Inaziori esan nion

beheko gela, areto edo nonbait tokia emateko. Zeren egoki jartzen ez den haltzariak betiko galtzeko arriskua du. Baina, berritzen ibili den arkitektoak ez zuen eman hortarako aukera handirik.

--Horregatik mugitu al zinen zure bulegora eramateko?

--Ez, ezta pentsatu ere! Arte balioak lekuan lekuko daude ondoen. Arteaz gainera historia ikertze lanetarako baliagarri direnez. Dena dela, ondoko asteetan ere kezkatu nengoela aitortu behar dut, mahaiok zer burubide eramango zuten. Horregatik, hile batzue-

GARBI *autoserbitzua*

- *Garbiketa, argizaketa eta lehortze katea
- *Pulitu eta briluztatzea
- *Neumatiko eta olio aldaketa
- *Especialitatea: autoen barru, motoketa eta tapizerien garbiketa
- *Motoren garbiketa

Pol. Industrialak. ☎ 88 27 30
ORDIZIA

DOMINGO UNANUE PLAZA
Tf.: 88 93 25
20240 ORDIZIA

Irakur

EUSKALDUNON
Egunkaria

tara, mahaiok ea zertan ziren galdetu nuen. Leku berezirik ez ematekotan Euskal Herriko erakunderen batek erosteko jestiogintzan hasteko prest nengoela, holako haltzariak ez herbeste-teratzeagatik. Zoritxarrez, herbestea izaten bait da halako gauzak hartzen duten bidea.

--Eta zure proposamen horren ondorena zer izan zen?

--Auzmendi alkatetza uztekotan zen, baina interesarekin hartu zuen gaia eta sartuko zen berriarekin mintzatuko zela, gaia estudiantzeko; baina, edozela ere, Udaltzarrari agertuko ziola. Sargario Eskisabel alkate sartzean, berriak eta ohiak, bien artean pentsatu zuten herriko ondarea ez saltzea, bai

Mahaion edertasuna zertan datzan

J. San Martinen esanetan, mahaiotatik batek honako ezaugarriak ditu: Intxaurrez egina, ohol bakarrekoa, honako neurritz: 2,49 m. luzean eta 0,78 m. zabalean, alturaz 0,83 m.; lau bordoin-hanka, balaustre torniatuez; aurrekaldetik hiru kajoi zurajea ezarriak, bakoitzak kartela deritzan bi atalen barnean ronbo itxurazko gurutz bikotea apaingari dutela; kajoi bakoitzak tiradera edo morrolloa jatorrizkoak, hirugarren morrolloa geroztikoa du.

Bigarren mahaiak, beste honako hauek: Intxaurrez egina, ohol bakarrekoa, honako neurritz: 2,55 m. luze eta 0,79 zabaleran, alturaz 0,81 m.; sei hanka ditu toskano erako zutabeen estiloz; zurajea bi mailatan apaindua du, aurrekaldetik bi kajoi dituela,

kartela geometrikoki gurutzatuz eginitako apaingarriak, bai aurretik eta bai atzekaldetik eta aldeetan bi lerrotako kartela soilak; jatorrizko tiraderak falta zaizkio, eta morrolloak ere bai; aipaturiko kartela apainduen azpikaldetik haritz hostoaren irudizko taila apaingarria lerroz.

Lehen mahaiaren ohola intxaurrez beltza da eta bigarrena zuria. Gaur egun nekeza litzateke neurri hoietako ohola emango duen intxaurrez arbolarik aurkitzea. "Baina mahai hoiaren estilo ezaugarritzat aipatu ditudan apaingarritzko tailu eta gainerakoak zerbitu arren, meriturik handiena egiturazkoa da, hau da, mahaiaren zurajea bere orokortasunean, eta hori bikain egina dute mihizadura aldetik", diosku Juanito San Martinek, Arartekoaz gain Euskaltzaina eta arte kontutan ere jakitun denak.

ordea Udalak Ararteko Erakundeari utzi, jabetasuna galdu gabe eta eskatzen zaionean itzultzekotan. Hori zen proposamena eta hori ontzat hartu omen zuen Udaltzarrareko gehien-
goak.

--Ba, iskanbilarik aski sortu zuen...

--Bai. Kontzejuko sesiotik hasitako sesioak adarrak erakutsi nahi eta, guk,

inori adarra jotzeko gogorik ez; gauzak berez hortara etorri arren. Pozgarri izan zait bat batera herriak bere altxorra ikustea eta hortaz jabetzea. Orain badakit mahai eder horiek ez direla erraz galduko, gure ondarearen onerako.

Inaki Arnaiz

GERRIKO
S. A.
liburudenda

LIBURUAK
JOSTAILU DIDAKTIKOAK
ESKOLA - MATERIALA
BULEGO - MATERIALA

elosegi, 16 - 943-886500
20210 Iazkao - gipuzkoa

ZEPAI

jatetxea

Tif. 80 10 98
IDIAZABAL

ARALAR

PAPERDENDA

- Bulegoko tresneria
- Fotokopiak
- Ikastolako Materialak
- koadernaketak
- idazteko makinak
- Liburuak

J.M. Barandiaran Enparantza, Tel. 88 12 40 20240 ORDIZIA

Central Hispano *ZA*